

Lektion 4

1 april 2026

Dagens lektion

- Ordbetoning: suffix (s. 67 i TB)
- Saga med bisatser
- Korsord: adjektiv
- För- och nackdelar med AI
- Extra: ordkort

4E

1	komik <u> </u> <u> </u>	komiker <u> </u> <u> </u>	komisk <u> </u> <u> </u>
2	politik <u> </u> <u> </u>	politiker <u> </u> <u> </u>	politisk <u> </u> <u> </u>
3	kritik <u> </u> <u> </u>	kritiker <u> </u> <u> </u>	kritisk <u> </u> <u> </u>
4	akademi <u> </u> <u> </u>	akademiker <u> </u> <u> </u>	akademisk <u> </u> <u> </u>
5	dramatik <u> </u> <u> </u>	dramatiker <u> </u> <u> </u>	dramatisk <u> </u> <u> </u>
6	musik <u> </u> <u> </u>	musiker <u> </u> <u> </u>	musikalisk <u> </u> <u> </u>

Korsord

- Vad tror du att vågrätt/lodrätt 2 kan vara?
- Hmm, jag är lite osäker, men skulle det kunna vara ...?
- Titta, här har vi ett L, då kanske det passar med ...?

Rödluvan och vargen

Läsa sagan i par och skriv orden inom parentes i rätt ordning.

Ordföljd

HUVUDSATSER

HUVUDSATS							
Fundament	Verb 1	Subjekt	Sats-adverbial	Verb 2	Verb-partikel	Komple-ment	Adverbial
Jag	äter		ofta			pizza	på lördagar.
Jag	ska		kanske	träffa		Anna	i morgon.
Jag	har		inte	stängt	av	mobilen	än.
I morgon	ska	jag	kanske	träffa		Anna	på fika.
Varför	vill	du	inte	hjälpa		mig	med läxan?
	Vill	du	inte	hjälpa		mig	med läxan?

HUVUDSATSER:

Regel 1: **verb** på plats 2

Regel 2: **subjekt + verb** ... alternativt **verb + subjekt**

Regel 3: **satsadverbialet** (t.ex. "inte") alltid efter ♥

BISATSER

		BISATS							
(HUVUDSATS...)	Bisatsinledare	Subjekt	Satsadverbial	Verb 1+	Verbpart.	Komplement	Adverbial	(...HUVUDSATS)	
Min mamma säger...	att	jag	inte	ska äta		mycket godis.			
	Eftersom	jag	inte	tycker	om	kött		...är jag vegetarian.	
Du kan skicka mig ett sms...	om	du	inte	kan komma			på festen.		
	När	jag		var		barn		...brukade jag äta godis varje dag.	

BISATSER:

Regel 1: alltid samma ordföljd: **bisatsinledare** + **subjekt** + **satsadverbial** + **verb**...

Regel 2: **satsadverbial** (t.ex. "inte") alltid före **verb**
(BIFF: i **b**isatser kommer "inte" före det **f**örsta **v**erbet)

HUVUDSATS							
Fundament	Verb 1	Subj.	Satsadverbial	Verb 2	Verbpart.	Komplement	Adverbial
	Jag ska		inte	äta		kebab-pizza	eftersom jag inte gillar kött.
Eftersom jag inte gillar kött	ska	jag	inte	äta		kebab-pizza.	

HUVUDSATSER:

Regel 1: **verb** på plats 2

Regel 2: **subjekt** + **verb** ... alternativt **verb** + **subjekt**

Regel 3: **satsadverbial** (t.ex. "inte") alltid efter ♥

BISATSER:

Regel 1: alltid samma ordföljd: **bisatsinledare** + **subjekt** + **satsadverbial** + **verb**...

Regel 2: **satsadverbial** (t.ex. "inte") alltid före **verb**
(BIFF: i **b**isatser kommer "inte" före det **f**örsta **v**erbet)

EXTRAKURS!

BISAT SINLEDARE

om, när, att, eftersom, därför att, även om, för att, medan, innan, till, tills, var, vem, varför, vad, hur, vilken, vilket, vilka, vars...

- **om** du inte vill komma till festen...
- **när** jag inte orkar laga mat...
- **eftersom** jag inte mådde bra igår...
- **även om** det inte var varmt i vattnet...
- **för att** inte komma för sent till jobbet...

SATSADVERBIAL

INTE, också, kanske, alltid, ofta, sällan, aldrig, tyvärr, ju, nog, väl, redan, bara, ändå, egentligen, fortfarande, faktiskt, äntligen, verkligen, antagligen, i alla fall, snart, knappt, säkert, förstås, jämt, åtminstone, nämligen, även, naturligtvis, förresten, dessutom...

- eftersom jag **inte vill** ^{verb 1} ...
- även om jag **alltid äter** ^{verb 1} hälsosamt...
- när jag **bara är** ^{verb 1} lite hungrig...
- om jag **verkligen är** ^{verb 1} trött...

Adjektiv

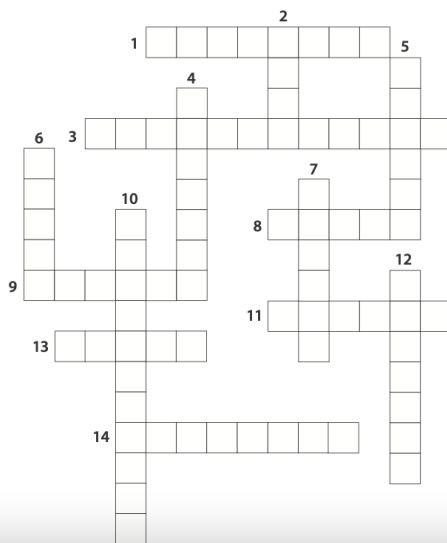
Lös korsordet. Alla ord finns i textboken.

VÅGRÄTT →

- 1 En person som man kan lita på och som man kan berätta hemligheter för är ...
- 3 När man klarar sig själv och inte behöver någon annan är man ...
- 8 Motsatsen till tråkig är ...
- 9 Ett ord för liten och söt ...
- 11 Han är lång och smal och han har fantastiska ögon. Han är verkligen ...
- 13 Lill-Pelle är så ... Igår hällde han socker i saltkaret och nu har han gömt alla våra skor. Vilken unge!
- 14 Catrin har alltid roliga idéer och kommer på kul saker vi kan göra. Hon är så ...

LODRÄTT ↓

- 2 Olof sa ingenting under middagen. Han satt helt ...
- 4 Usch, nu tappade jag ett fint glas i golvet. Jag är så ...!
- 5 Lisa var så ... när hon gick på Nobel-festen. Hennes klänning var fantastisk.
- 6 Alla vill väl träna sin hund så att den blir riktigt ...
- 7 Han är inte så smart. Faktum är att han är ganska ...
- 10 Min katt Missan är så ... Hon vill alltid vara nära människor.
- 12 Trots att vår hund är 14 år är han mycket pigg och ... Han älskar att springa efter bollar.

1. Pålitlig
2. Tyst
3. Självständig
4. Klumpig
5. Stilig
6. Lydig
7. Korkad
8. Rolig
9. Gullig
10. Sällskaplig
11. Vacker
12. Lekfull
13. Busig
14. Påhittig

Ordkort

1. Säg en mening eller fras med orden.
2. Hitta ordet i boken.
3. Sortera orden i grupper efter betydelse.
4. Sortera orden i grupper efter ordklasser (t.ex. substantiv, verb, adjektiv/adverb, övriga)
5. Sortera orden i två grupper: lätta och svåra ord. Repetera de svåra orden.
6. Spela tabu: Beskriv ordet med andra ord på svenska. Exempel: (En tonåring). Det är ett substantiv. Det är en person som är mellan 13 och 19 år gammal.

Diskutera: Vilka för- och nackdelar med att använda AI-verktyg för att skriva texten?

1. På vilka sätt kan AI hjälpa till i skrivprocessen?
2. Hur mycket lär man sig om man låter AI skriva texten?
3. Kan AI assistera med att hitta synonymer?
4. På vilka sätt kan AI hjälpa till att granska en text man skrivit på egen hand?

Läxa

- Jobba med ordkorten
 - Skriv en faktatext (s. 67 i TB)
1. Språket ska vara så enkelt som möjligt. På svenska skriver vi ofta mer direkt och kortfattat än på många andra språk utifrån klartextnormen. Långa och krångliga meningar premieras inte.
 2. Om man använder krångliga texter för faktainhämtning, behöver man förenkla ord och fraser så att man själv förstår vad man skriver.
 3. Texten ska ha en rubrik, inledning, fördjupning och avslutning.
 4. Omfång: 150–200 ord.
 5. Ta med texten till nästa lektion.

Vi har ingen lektion på måndag. Glad Påsk!